

נוער בישראל

בריאות, רווחה נפשית וחברתית, ודפוסי התנהגויות סיכון בקרב בני נוער בישראל

סיכום ממצאי המחקר הארצי השישי, 2011
ניתוח מגמות בין השנים 1994-2011 והשוואה בינלאומית

Health Behaviors in School-Aged Children (HBSC)
A World Health Organization Cross-National Study

יוסי הראל-פיש | ג'ק חביב | סופי וולש | מירן בוניאל-נסים
אמיר דזאלובסקי | שירה אמית | רינת משעל | ריקי טסלר

6
2011

צוות המחקר המלא

ד"ר יוסי הראל-פיש, חוקר ראשי HBSC ישראל, ראש תכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' ג'ק חביב, מנהל מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל

ד"ר סופי וולש, עמית לחוקר ראשי, תכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, מרצה במחלקה לקרימינולוגיה, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר מירן בוניאל-נסים, מנהלת תכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' קמיל פוקס, המחלקה לסטטיסטיקה אוניברסיטת תל אביב, אחראי על תהליך הדגימה והמדגם

גב' רינת משעל, מנהלת פרויקטים בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' ריקי טסלר, עמיתת מחקר, תכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

מר אמיר דז'אלובסקי, סטטיסטיקאי בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' יעל צדוק, סטטיסטיקאית בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

מר שחר פרטיג, סטטיסטיקאי בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' שירה אמית, עוזרת מחקר בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' עדי נעמן, עוזרת מחקר בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' נועה שטיינמן, עוזרת מחקר בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

גב' סימה לוי, מנהלת אדמיניסטרטיבית בתכנית המחקר הבינלאומי על רווחתם ובריאותם של בני הנוער, ביה"ס לחינוך, הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת בר-אילן

תודות

דו"ח זה הנו פרסום מקיף של ממצאי המחקר הארצי השישי על התנהגויות סיכון והיפגעות בקרב בני נוער בישראל. הסקר בוצע כחלק ממחקר רב-לאומי של ארגון הבריאות העולמי על התנהגויות בריאות בקרב תלמידים (World Health Organization - Health Behavior in School-Aged Children; WHO-HBSC). פיתוח וביצוע המחקר הישראלי, ניתוח נתוניו והכנת הממצאים לפרסום, הנם פרי ידע, מאמצים ותמיכה של גופים ואנשים רבים בארץ ובחו"ל. חובה נעימה היא לנו להודות להם על האמון שנתנו בנו ועל הסיוע הרב לו זכינו בשלבים השונים של העבודה.

המחקר נערך בחסות, במימון ובשיתוף משרד הבריאות ומשרד החינוך. הוועדה לקידום בריאות בלשכת מנכ"ל משרד הבריאות והמחלקה לקידום וחינוך לבריאות שליוותה את פיתוח המחקר והטמעתו. תודה מיוחדת על המאמצים הרבים שהשקיעה ראש המחלקה, הגברת רותי ויינשטיין, בהבטחת התמיכה והמחויבות של המשרד לנושא בריאות הנוער בכלל, ולפרויקט זה בפרט. תודה לחברי צוות המחלקה לקידום וחינוך לבריאות, ובתוכם, ניבה, ענת, לירי ואחרים, שתרמו רבות בשלבי המחקר השונים. תודה מיוחדת לד"ר בועז לב, משנה למנכ"ל משרד הבריאות, שבמשך שנים מהווה את חוד התמיכה והדרכון לביצוע ה-HBSC בישראל.

המחקר נערך בחסות, במימון ובשיתוף משרד החינוך. ברצוננו להודות לאנשי המשרד על התמיכה והעזרה הרבה לה זכינו בכל שלבי המחקר. תודה מיוחדת לאנשי לשכת המדען הראשי, ובמיוחד לגב' רנה אוסינזון ולרוני אמיתי שהערותיהם על טיוטת השאלון תרמו רבות לאיכותו הסופית, ולדקלה על הטיפול המסור. תודה נוספת לכל אנשי המקצוע בשורות הפסיכולוגי הייעוצי (שפ"י), ובראשם גב' חנה שדמי וחברי צוותה, כולל אלה אלגריסי, יוכי סימנטוב, קרן רוט, שוש צימרמן ואחרים, שליוו את הטמעת המחקר והשימוש בממצאיו. כמו כן תודתנו נתונה לנציגי מנהל חינוך ונוער, מנהל החינוך ההיתיישבותי, המזכירות הפדגוגית ומנהל החינוך הדתי, על הערותיהם ותמיכתם בשלבים השונים של המחקר והכנת פרסום ממצאיו.

תודה לפרופ' קמיל פוקס מהמחלקה לסטטיסטיקה באוניברסיטת תל-אביב על עבודתו רבת השנים בפיתוח והטמעת תהליך הדגימה המדעי של ה-HBSC הישראלי, על כל מורכבותו. אנו מודים לצוות הג'וינט-מכון ברוקדייל, ובכללם, מרים כהן נבות וחברי צוות עבודת השדה ובראשם חן תמיר, על הובלת עבודת השדה ועל התשומות המקצועיות וההערות במהלך המחקר.

תודתנו שלוחה לד"ר ישראל פאר ולמחליפו ד"ר אלי אבן, מנהלי רשות המחקר של אוניברסיטת בר-אילן, למר משה סלומון האמון על התקציבים, ולסגל רשות המחקר באוניברסיטה, על התמיכה והעזרה הרבה לה זוכה צוות המחקר במהלך השנים הרבות בה מוטמע ה- HBSC בישראל.

תודה מיוחדת לד"ר חאלד אבו עסבה, מנהל מכון "מסאר" על מעורבותו רבת השנים במחקר. ד"ר חלאד אחראי במחקר הישראלי על ההטמעה בבתי הספר הערבים. הוא עומד מאחורי תרגום השאלון והמדדים לערבית, ביצוע מבחנים טרומיים באוכלוסייה הערבית וליוו המחקר לכל אורכו במגזר זה.

תודתנו העמוקה לחברים נוספים בצוות המחקר בבר אילן וביניהם המנהלת האדמיניסטרטיבית סימה לוי, ועוזרי המחקר עדי נעמן, שחר פרטיג ונועה שטיינמן.

לבסוף, אנו מודים לכל המפקחים, המנהלים והמורים על שיתוף הפעולה שאפשר את ביצוע המחקר. בעיקר אנו אסירי תודה לכל אותם אלפי תלמידים שהשתתפו במחקר ובכך תרמו לקבלת המידע החיוני המוצג בפרסום זה.

צוות המחקר